

Uszkodzenie obwodowego układu nerwowego w przebiegu sarkoidozy

Autorzy: Aleksandra Dańczyszyn, SKN "Sarkoidoza i inne choroby ziarniniakowe"

Opiekun pracy: prof. dr. hab. n. med. Anna Dubaniewicz

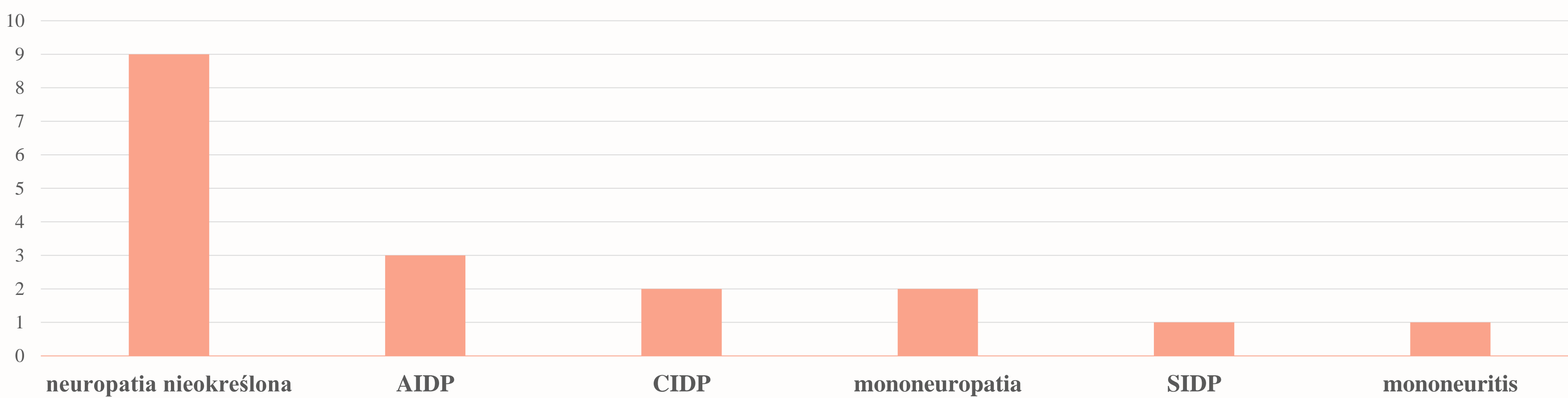
Afiliacja: Klinika Pneumonologii, Gdański Uniwersytet Medyczny

Wprowadzenie

Sarkoidoza jest chorobą ziarniniakową, która rozwija się u osób predysponowanych genetycznie w odpowiedzi na czynniki środowiskowe. Najczęściej lokalizuje się w układzie oddechowym, ale u ok. 5-15% pacjentów może rozwijać się w ośrodkowym (SCNS – sarcoidosis of central nervous system) i/lub obwodowym układzie nerwowym (SPNS – sarcoidosis of peripheral nervous system). U 60-74% w/w pacjentów, zaburzenia neurologiczne są pierwszymi objawami sarkoidozy wielonarządowej. Sarkoidoza SPNS jest rzadszą postacią neurosarkoidozy i dotyczy ok. 20% chorych. Także objawy SPNS, często niespecyficzne, mogą być przyczyną trudności diagnostycznych.

Cel

Analiza objawów klinicznych w przebiegu neurosarkoidozy obwodowej.

Zaburzenia mięśniowe 55,6% (10/18)

- 7 przypadków osłabienia siły mięśniowej
- 1 przypadek drżenia mięśni
- 1 przypadek zaburzeń gałkoruchowe
- 1 przypadek skurczów mięśni

Zaburzenia porażenne 50% (9/18)

- 3 przypadki jednostronnego obwodowego porażenia n. VII
- 2 przypadki obustronnego obwodowego porażenia n. VII
- 2 przypadki porażenia fałdu głosowego
- 2 przypadki porażenia n. III
- 1 przypadek porażenia n. II, V, VIII, IX, XI, XII
- 1 przypadek porażenia n. IV

Zaburzenia czucia 38,9% (7/18)

- 2 przypadki drętwienia
 - 2 przypadki parestezji
 - 2 przypadki zaburzeń czucia wibracji
 - 2 przypadki zaburzeń czucia bólu
- Po 1 przypadku dyzestezji i allodynii, zaburzeń czucia temperatury

Wnioski

Neurosarkoidoza jest zazwyczaj pierwszą manifestacją układowej sarkoidozy i może przyjmować wiele masek klinicznych. Zgłaszane dolegliwości dotyczą zwykle więcej niż 1 układu. Najczęściej pojawiają się osłabienie siły mięśniowej, jednostronne obwodowe porażenie n. VII oraz innych nerwów czaszkowych i zaburzenia czucia. Ból, zaburzenia równowagi, objawy oponowe i inne występują zdecydowanie rzadziej. Brak jest jednoznacznych objawów neurosarkoidozy obwodowej.

Metody

16 prac typu opis przypadku (2013-2021), baza Medline

18 dorosłych pacjentów z objawami uszkodzenia PNS (peripheral nervous system)

- 12 bez zdiagnozowanej dotychczas sarkoidozy płucnej i/lub pozapłucnej
- 4 ze zdiagnozowaną sarkoidozą płucną i/lub pozapłucną w momencie diagnostyki neurosarkoidozy
- 2 brak informacji
- Typy neurosarkoidozy obwodowej-** polineuropatia AIDP, CIDP, SIDP, mononeuropatia, mononeuritis, poliradiculitis, neuropatia czaszkowa, neuropatia nieokreślona
- Grupy objawów zgłaszanych przez pacjentów:** zaburzenia widzenia; chodu i równowagi; zaburzenia mięśniowe; zaburzenia czucia; zaburzenia słuchu i mowy; ból; zaburzenia porażenne; inne
- Z analizy wykluczono dzieci oraz pacjentów z sarkoidozą płucną lub pozapłucną z objawami obwodowego uszkodzenia układu nerwowego, u których wykluczono neurosarkoidozę jako przyczynę objawów

Zaburzenia widzenia 22,2% (4/18)

- 2 przypadki diplopii
- Po 1 przypadku utraty ostrości, łzawienia, zamazania obrazu

Ból 22,2% (4/18)

- 2 przypadki bólu kręgosłupa
- Po 1 przypadku bólu oczu, neuropatycznego, fantomowego, okolicy

Zaburzenia słuchu i mowy 22,2% (4/18)

- 2 przypadki utraty słuchu
- Po 1 przypadku chrypki i dysfonii

Zaburzenia chodu i równowagi 16,7% (3/18)

Inne zaburzenia 27,8% (5/18)

- 2 przypadki dysfagii
- Po 1 przypadku gorączki, objawów oponowych, utraty smaku, hipotermii, utraty masy ciała, zmęczenia, dezorientacji

17 pacjentów miało zaburzenia z więcej niż 1 grupy

Wyniki

- Średnia wieku 51,59 lat (n=17, sd=17,5)
- Przewaga kobiet (10/18; 55,6%)
- Neurosarkoidoza obwodowa pierwszą manifestacją sarkoidozy w 12 przypadkach (12/16; 75%)
- W 11 przypadkach postawiono później rozpoznanie sarkoidozy płucnej (11/12; 91,7%)

typ neurosarkoidozy obwodowej

- 1 przypadek neurosarkoidozy obwodowej izolowanej (1/12; 0,6%)
- 9 przypadków neuropatii nieokreślonej (9/18; 50%)
- 3 przypadki polineuropatii typu AIDP (3/18; 16,7%)
- 2 przypadki polineuropatii typu CIDP (2/18; 11,1%)
- 2 przypadki mononeuropatii (2/18; 11,1%)
- 1 przypadek polineuropatii typu SIDP (1/18; 0,6%)
- 1 przypadek zapalenia pojedynczego nerwu (mononeuritis, 1/18; 0,6%)

Dodatkowo:

- 10 przypadków neuropatii czaszkowej** (10/18; 55,6%)
- 1 przypadek zapalenia wielokorzeniowego** (poliradiculitis, 1/18; 0,6%)

zaburzenia mięśniowe	
osłabienie siły mięśniowej	10/18
rzadziej: drżenie zaburzenia gałkoruchowe, skurcze mięśni	
zaburzenia porażenne	
jednostronne porażenie VII, obustronne porażenie VII, porażenie struny głosowej, porażenie n. III	9/18
rzadziej: porażenie II, IV, V, VI, VIII, IX, XI, XII	
zaburzenia czucia	
drętwienie, parestezje, zaburzenia czucia wibracji	
rzadziej: allodynia, zaburzenia czucia temperatury, bólu, dotyku, dyzestezja	7/18
ból	
kręgosłupa, okolicy lędźwiowej, oczu, neuropatyczny, fantomowy	4/18
zaburzenia widzenia	
diplopia	4/18
rzadziej: nieostre widzenie, łzawienie, zamazanie obrazu	
zaburzenia słuchu i mowy	
utrata słuchu	4/18
rzadziej: dysfonia, chrypka	
zaburzenia równowagi i chodu	
trudności, niestabilny chód	3/18
inne (rzadko- poniżej 2 przyp. każdy)	
gorączka, dysfagia, ogólne zmęczenie, utrata smaku, objawy oponowe, hipotermia, utrata masy ciała, dezorientacja	